

Nummer : 04-12.2016

Onderwerp : Kaderplan 2017-2020, inclusief gevolgen meicirculaire 2016

Korte inhoud	: Dit raadsvoorstel gaat in op de inhoud van het Kaderplan, aangevuld met de gevolgen van de meicirculaire op het financieel (meerjarig) perspectief. Voorgesteld wordt om: <ul style="list-style-type: none"> - in te stemmen met het Kaderplan 2017 - 2020 en de gevolgen van de meicirculaire 2016 op het meerjarenperspectief in het Kaderplan; - het college opdracht te geven om, op basis hiervan en op basis van beraadslaging in de raad, de begroting 2017 met bijbehorende meerjarenraming verder uit te werken en de nota Reserves en Voorzieningen te actualiseren.
--------------	--

Uithuizen, 23 juni 2016

AAN DE RAAD.

Inleiding

Voor u ligt het Kaderplan 2017 - 2020. Zoals gebruikelijk is het kaderplan bedoeld om de raad de mogelijkheid te bieden om kaders te stellen voor de inzet van beschikbare middelen voor de komende begrotingsjaren. Daarnaast biedt dit Kaderplan ook de mogelijkheid om kaders te stellen ten aanzien van de opmaat naar een mogelijke herindeling, de werkwijze rond grote projecten en de op te stellen / te actualiseren nota Reserves en Voorzieningen.

Met dit voorstel willen we inzicht geven welke informatie in het Kaderplan is opgenomen. Hieronder gaan we dan ook nader in op de uitkomst van het financieel meerjarenperspectief en geven we kort aan welke informatie u verder aantreft.

Wel willen we benadrukken dat de gevolgen van de meicirculaire 2016 nog niet in het Kaderplan zijn meegenomen. De publicatie van de circulaire was niet tijdig genoeg om de gevolgen hiervan voor Eemsmond te berekenen en op te nemen in het Kaderplan.

Met dit raadsvoorstel geven we u inzicht in de uitkomsten van het Kaderplan, aangevuld met de resultaten van de meicirculaire 2016.

Inhoud Kaderplan

Het Kaderplan kent zes hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk reikt kaders aan die richting moeten geven aan ons handelen richting een eventuele herindeling. In hoofdstuk 2 is een voorstel opgenomen over de procedure rond grote projecten en met hoofdstuk 3 willen we komen tot kaders, die verder uitgewerkt kunnen worden in de actualisatie van de nota Reserves en Voorzieningen. Het vierde hoofdstuk geeft inzicht in het meerjarenperspectief,

voorzien van een korte toelichting. Hoofdstuk 5 geeft per programma inzicht in de ontwikkelingen die we voorzien en de voorgestelde financiële wijzigingen. Voor de algemene dekkingsmiddelen is hetzelfde weergegeven in hoofdstuk 6.

Kaderplan 2017 - 2020

Net als in andere jaren zijn meerdere mutaties ten opzichte van de huidige begroting (2016) aangedragen. Wijzigingen op bestaande budgetten, maar ook nieuwe budgetten, voortvloeiend uit ontwikkelingen die zich voordoen, dan wel hebben voorgedaan.

Het voorliggend meerjarenperspectief in het Kaderplan laat de volgende in 2017 tot en met 2019 negatieve structurele resultaten zien: -/- € 1.001.503 in 2017, -/- € 524.880 in 2018 en -/- € 322.477 in 2019. In 2020 wordt dit omgebogen naar een positief resultaat van € 109.982.

In het vorig meerjarenperspectief (in de Programmabegroting 2016) presenteerden we in 2018 een sluitend resultaat. Aangezien er geen sprake mag zijn van een verschuivend perspectief, dient het tekort in 2018 omgebogen te worden naar een overschot. Hiervoor geven we in het Kaderplan een tweetal mogelijkheden aan:

-	Het niet meer toerekenen van rente aan reserves leidt per saldo naar verwachting tot een voordeel:	€ 370.000
-	Eerste indicaties laten zien dat het groot onderhoud van het gemeentefonds, cluster VHROSV (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, stedelijke vernieuwing) voor Eemsmond een voordeel geeft van circa € 460.000. Voorzichtigheidshalve willen we hier op dit moment, in afwachting van de definitieve uitkomsten van het Rijk, € 200.000 van inzetten.	€ 200.000
	Totaal	€ 570.000

Er vanuit gaande dat bovenstaande effecten in 2017 hun weerslag zullen hebben, komen de structurele resultaten van het meerjarenperspectief er als volgt uit te zien:

	2017	2018	2019	2020
Structureel begrotingsresultaat	-/- € 431.503	+€ 45.140	+€ 247.523	+€ 679.982

Hiermee kent het meerjarenperspectief in de jaren na 2017 een positief (in de jaren oplopend) begrotingsresultaat.

Gevolgen meicirculaire 2016

In het Kaderplan 2017-2020 is de algemene uitkering voor deze jaren berekend op basis van de decembercirculaire 2015. De meicirculaire laat andere uitkomsten zien, waardoor de algemene uitkering voor de jaren 2017-2020 een ander verloop laat zien.

Structurele verschillen in de algemene uitkering

De algemene uitkering laat in de jaren 2017 - 2020 geen incidentele wijzigingen zien. In structurele zin zijn de verschillen als volgt:

	Decembercircularie 2015		Meicircularie 2016 Meegenomen			Verschil Algemene uitk. (structureel)
	Algemene uitk. (structureel)	Mutatie t.o.v. voorgaand jaar	Algemene uitk. (structureel)	als struct. budgetaanpass. in Kaderplan	Mutatie t.o.v. voorgaand jaar	
2016	30.041.503		30.544.986			503.483
2017	29.485.564	-555.939	29.940.178	-15.500	-589.308	454.614
2018	29.047.015	-438.549	29.604.834	-15.500	-319.844	557.819
2019	28.770.752	-276.263	29.325.041		-279.793	554.288
2020	28.726.159	-44.593	29.233.983		-91.058	507.824

Toelichting op de structurele verschillen

Het structureel deel van de algemene uitkering 2016 neemt toe met € 503.483. Hier staat ook een bijstelling van de uitgaven tegenover. Dit is verder toegelicht in het raadsvoorstel bij de Voorjaarsrapportage 2016. In onderstaande toelichting gaan we nader in op de wijzigingen in de jaren 2017 - 2020 ten opzichte van hetgeen in het Kaderplan is gepresenteerd.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
a. Aanpassing budgetten drie decentralisaties	448	525	509	400
b. Vervallen stelpost Accres	100			
c. Uitname partieel accres voor verhoogde asielinstroom statushouders	-185			
d. Integratie-uitkering Wmo	82	82	82	96
e. Ontwikkeling uitkeringsbasis	25	37	62	74
f. Decentralisatieuitkering voor voorschoolse voorzieningen peuters	25	38	51	63
g. Accresontwikkeling	25		-37	
h. WOZ-herwaardering en aanpassing rekentarieven	13	13	13	13
i. Beheerskosten Basisregistratie Grootschalige Topografie	10	10	10	10
j. Vervallen decentralisatie-uitkering Peuterspeelzaalwerk		-68	-68	-68
k. Aanpassing maatstaf uitkeringsontvangers	-57	-57	-58	-59
l. Afname decentralisatieuitkering voor combifunctionarissen	-15	-31	-31	-31
m. Diverse wijzigingen	-16	9	21	10
Totaal	376	546	543	496

- De decentralisatiebudgetten voor het Sociaal Domein laten een toename zien. Voor 2016 is alleen sprake van wijzigingen in de gemeentelijke budgetten door macro-ontwikkelingen; vanaf 2017 is ook sprake van wijzigingen in de bedragen per gemeente door het gebruik van actuelere basisgegevens.

Een groot deel van de toename wordt verklaard uit een toename van het Wsw-budget. Verder is onder andere sprake van een loon- en prijsbijstelling, waarvoor het budget wordt verhoogd, evenals een compensatie voor het afschaffen van de ouderbijdrage (Jeugdzorg).

In totaliteit is sprake van een toename van € 369.593 in 2017, oplopend naar € 445.311 in 2018 en vervolgens weer aflopend naar € 429.502 in 2019 en € 320.201 in 2020.

Aangezien de uitgaven voor het Sociaal Domein (drie decentralisatie) budgetneutraal worden geraamd, dient de raming aan de uitgavenkant voor een even groot bedrag naar beneden bijgesteld te worden in de meerjarenraming.

- b./c. In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat de normeringsmethodiek wordt aangepast in die zin dat geldt dat de rijksoverheid uitkeert leidt tot een hogere compensatie in het gemeentefonds. Ze hebben alle structurele doorwerking. In de septembercirculaire 2015 was als gevolg hiervan al € 108 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Het blijft als algemeen dekkingsmiddel beschikbaar.

Los van voorgaand bedrag zijn nog nieuwe rijksuitgaven gedaan voor dit doel. Dit leidt eveneens tot voeding van het gemeentefonds. In 2016 gaat het om € 160 miljoen en in 2017 om € 85 miljoen. Dit wordt aangeduid als partieel accres. Dat wordt afgeroomd via de uitkeringsfactor om gedurende de jaren 2016 en 2017 de decentralisatie-uitkering 'Verhoogde Asielinstroom' te voeden.

De afroaming in 2016 en 2017 is in deze meicirculaire verwerkt; in de septembercirculaire wordt de decentralisatie-uitkering opgenomen.

Aan de uitgavenkant is zo goed mogelijk rekening gehouden met budgetten voor uitgaven in verband met de komst van statushouders. Bij het opstellen van de najaarsrapportage 2016 en de begroting 2017 willen we dit nog beter inzichtelijk zien te krijgen. De te ontvangen decentralisatie-uitkering (septembercirculaire 2016) biedt ruimte om budgetten eventueel bij te stellen.

In de meerjarenraming van de begroting 2016 is bij de berekening van de algemene uitkering een stelpost opgenomen om eventueel tegenvallend accres op te kunnen vangen. Om de terugloop van de algemene uitkering nu op te vangen, laten we deze stelpost in 2016 en 2017 dan ook vervallen.

- d. De toename van de integratie-uitkering Wmo komt voort uit een loon- en prijsbijstelling voor het jaar 2016 (dit werkt structureel door). Verder is voor de verdeling van dit budget over de gemeenten gebruik gemaakt van actuelere basisgegevens. Daarnaast komt de decentralisatie-uitkering Huishoudelijke Hulp Toeslag in 2017 te vervallen. De middelen hiervoor worden vanaf 2017 structureel toegevoegd aan de integratie-uitkering Wmo.

Tegenover de wijziging van het Wmo-budget staat een evenhoge wijziging van het uitgavenbudget.

- e. Mutaties op macro-niveau (landelijk gezien) in de aantallen behorende bij verschillende maatstaven (bijv. inwoners, woonruimten, bijstandontvangers) leiden tot ontwikkelingen in de uitkeringsbasis.

- f. Op dit moment gaan circa 40.000 peuters niet naar de kinderopvang of peuterspeelzaal. Het Rijk en de gemeenten hebben afspraken gemaakt, waardoor alle peuters de mogelijkheid wordt geboden om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Gemeenten gaan zich inzetten om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag, die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaan. Tegenover deze extra inkomsten in de algemene uitkering dient een uitgavenpost opgevoerd te worden.
- g. Het accres 2017 kent een positieve bijstelling ten opzichte van de septembercirculaire. Oorzaak is een daling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU) van 2017 ten opzichte van 2016. Hierdoor is ten opzichte van de eerdere raming van 2016 op 2017 sprake van een stijging van de NGRU, met als gevolg een positieve bijstelling van het accres.
- h. Op 1 januari 2017 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 2016. De landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de WOZ-waarden voor woningen en niet-woningen liggen ten grondslag aan de wijziging van het gehanteerde rekentarief in de algemene uitkering. Per saldo leidt dit voor Eemshaven tot een hogere algemene uitkering van structureel € 13.000.
- i. Op 1 januari 2017 zijn naar verwachting alle gemeenten aangesloten op de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). De bijhouding van de grootchalige topografie wordt voor een belangrijk deel overgedragen aan gemeenten. Hiervoor wordt met ingang van 2017 budget beschikbaar gesteld.
Tegenover deze inkomsten wordt ook een uitgavenpost opgevoerd.
- j. Op dit moment kent het gemeentefonds een decentralisatie-uitkering voor peuterspeelzaalwerk. Er is een wetsontwerp ingediend, waarin wordt voorgesteld om deze regeling met ingang van 2018 te stoppen. Deze uitname is nog niet door het rijk in de cijfers verwerkt. Wij hebben hier wel alvast rekening mee gehouden, om niet achteraf met dekkingstekorten in het meerjarenperspectief geconfronteerd te worden.
Op dit moment zijn we aan het bekijken wat de gevolgen hiervan zijn aan de uitgavenzijde.
- k. De aantallen uitkeringsontvangers 2016 zijn definitief geworden en vallen lager uit dan geraamd. Dit leidt tot een lagere algemene uitkering van € 57.000 in 2017, oplopend tot € 59.000 in 2020.
- l. Het eind vorig jaar vastgesteld sportbeleid en gezondheidsbeleid is erop gericht om de inzet van stichtingen en verenigingen te vergroten. Dit houdt in dat we in het Kaderplan rekening hebben gehouden met een terugloop in de te zetten formatie aan combifunctionarissen. Dit brengt ook een lagere decentralisatie-uitkering met zich mee. Ook hier was in de structurele budgetaanpassingen in het Kaderplan al rekening mee gehouden.

Bijstelling van structurele uitgaven

Tegenover inkomsten vanuit het Rijk dienen soms ook uitgavenposten opgevoerd te worden, zoals in de toelichting op de structurele verschillen genoemd onder a, d, f en i. Hieronder is een overzicht opgenomen van deze posten voor de jaren 2016 tot en met 2020.

	Decentralisatie- budgetten	Wmo-budget (met name huishoudelijke hulp)	Voorschoolse voorziening peuters	Beheerskosten BGT	Totaal
2016	428.096	32.157	12.646		472.899
2017	448.050	81.796	25.292	9.941	565.079
2018	524.748	81.796	37.939	10.091	654.574
2019	508.940	81.796	50.585	10.271	651.592
2020	399.653	95.518	63.231	10.478	568.880

Door ook deze uitgavenposten bij te stellen resteert per saldo een aanpassing van het meerjarig resultaat van € 37.545.

Cumulatief voordeel of nadeel (-/-) op het resultaat:

	Verschil Algemene uitkering	Bijstelling uitgaven- posten	Voordeel (+) of nadeel (-/-)	Al opgenomen in het kaderplan	Per saldo: voor- of nadeel
2016	503.483	472.899	30.584		30.584
2017	454.614	565.079	-110.465	-15.500	-94.965
2018	557.819	654.574	-96.755	-31.000	-65.755
2019	554.288	651.592	-97.304	-31.000	-66.304
2020	507.824	568.880	-61.056	-31.000	-30.056

Bovenstaande wijzigingen leiden tot een nieuw, aangepast meerjarenperspectief. De wijzigingen ten opzichte van het meerjarenperspectief in het Kaderplan zijn grijs gearceerd weergegeven.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
<i>Uitgangspunt</i>	-813.358	-1.096.468	-590.615	-388.780
+ correctie structureel tekort voorjaarsnota 2016	-1.433			
+ correctie effecten meicirculaire 2016 op voorjaarsrapportage	30.584			
Af:				
Onvoorzien structureel	15.000			
Loon-/prijsmutaties	214.545	74.000	87.000	74.000
Structurele budgetaanpassingen	284.404	-4.918	-6.504	54.010
Correctie op raming uitgaven o.b.v. informatie uit alg. uitkering:				
Verloop uitgaven 3D's (budgetneutraal ramen)	-285.677	-487.844	-409.637	-313.824
Individuele studietoelagen	8.411	4.520	0	0
Uitvoeringskosten Participatiewet	7.728	7.479	6.150	0
Taaleis Participatiewet	2.896	0	0	0
Uitvoeringskosten vrijlating lijfrentepobouw	2.177	2.125	2.090	0
Voorschoolse voorzieningen peuters	12.646	12.647	12.646	12.646
Beheerskosten Basisregistratie Grootchalige Topografie	9.941	150	180	207
Uitgaven Wmo (HH)	103.592			13.722
Totaal (=A)	375.663	-391.841	-308.074	-159.239
Bij:				
Aanpassing belastingen	685.546	517.375	325.881	331.754
Vrijkomende middelen	63.552	83.681	121.489	204.937
Algemene uitkering	-589.308	-319.844	-279.793	-91.058
Opgenomen structurele bezuinigingen (ronde 2014), excl. extra verhogingen op belastingen en heffingen	30.000			
Totaal (=B)	189.790	281.212	167.577	445.633
Af:				
Investerings 2016	126.388			
Investerings 2017		167.201		
Investerings 2018			273.816	
Investerings 2019				136.166
Totaal investeringen (=C)	126.388	167.201	273.816	136.166
Structurele saldi	-1.096.468	-590.615	-388.780	79.926

Rekening houdend met de aangedragen mogelijkheden in het Kaderplan om tot een sluitend perspectief te komen, zijn de structurele saldi:

	2017	2018	2019	2020
Structureel begrotingsresultaat	-/- € 526.468	-/-€ 20.615	+€ 181.33.0	+€ 649.926

De effecten van de meicirculaire leiden in 2018 nog tot een klein structureel tekort, waar de raming sluitend zou moeten zijn. Hiermee ligt bij het college de opdracht om dit tekort bij het opstellen van de begroting 2017 op te lossen.

Voorstel

Wij stellen voor om in te stemmen met het Kaderplan 2017 - 2020, inclusief de gevolgen van de meicirculaire 2016 op het meerjarenperspectief 2017 - 2020, en het college opdracht te geven om op basis hiervan en op basis van de beraadslaging in de raad de begroting 2017 met bijbehorende meerjarenraming en de nieuwe nota Reserves en Voorzieningen verder uit te werken.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Eemsmond,

M. van Beek, burgemeester

B.L. Meijer, secretaris